

بیرون اند اتیان

ترجمه‌ی آندرانیک خچومیان

زن رئیس شورای محله

صبح یکشنبه‌ی آن روز، مارکارافندی بالباس خواب و پاپرهنه روی مبل دراز کشیده بود و روزنامه می‌خواند، درحالی‌که گاهی با دست چپ شکم ورقله‌بیده‌اش را نوازش می‌کرد. البته این کار نشانه‌ی هیچ نوع ناراحتی معده نبود، این را می‌گوییم چون خواننده‌ی زودباور ممکن است چنین فکر کند، بلکه عادتی لذت‌بخش بود که هر بار مارکارافندی بالباس خواب می‌پوشید، سراغش می‌آمد.

این نوازش لطفی بود که مارکارافندی با دست و دلبازی نثار شکمش می‌کرد، نوعی نشان علاقه بود، همان‌طور که پدری سر پرسش را نوازش می‌کند.

مارکارافندی کیفور خواندن اخبار داخلی بود که ناگهان در بازشد وزنی جوان با ظاهری خشمگین وارد شد. مرد سرش را بلند کرد و با تعجب از تازه‌وارد پرسید: «چی شده؟ مراسم کلیسا این قدر زود تموم شد؟» زن بالحنی خشک جواب داد: «تازه پاتاراک^۱ شروع شده بود.» و با دستی که کمی می‌لرزید کلاه از سر برداشت و روی میز گذاشت.
- چرا برای پاتاراک نموندی؟ باید دعا سه صدایی خونده می‌شد.

- صلیب به چهره کشیدم. دعای "ای خدای ما" هم خوندم. وايساده بودم مراسم رو نگاه می کردم که یهويی کشيشی درحالی که داد می زد: "جا باز کنین! راه بدین!" از پستو اومد بیرون. همه از سروکول هم بالا رفتن و راه باز کردن... پشت سر کشيش، خادم کلیسا صندلی به دست او مده. پشت سر خادم دوست داری کی بود؟

مارکارافندی بی رغبت پرسید: «کی؟»

- خانم شازیک! همه‌ی اون آشوب و بلوا به خاطراون بود. من هم خودم رو کنار کشیدم، فکر کردم می خواه از جلوی من رد شه گم شه بره... ولی می دونی چی شد؟ خادم کلیسا صندلی رو آورد و درست همون جایی که وايساده بودم گذاشت تا شازیک یه کاره روش جا خوش کنه. دود از کلهام بلند شد، چشم‌هام سیاهی رفت، چهارستون بدنم به لرزه افتاد... دلم می خواست ریش کشيش رو پرپر کنم... دیگه نتونست بمونم، خودم رواز کلیسا انداختم بیرون... تو حیاط خادم جلوم سبزشد، حسابی شستمش...

- آخه جانم، خانم شازیک زن یکی از اعضای شورای محله است و کمی بیشتر بهش احترام می ذارن، این طبیعیه، نباید این همه آشفته بشی.

- زن عضو شورای محله است!... چند تا مرد لنگه‌ی شوهر اون پیش تو منشی ان؟... لازم نکرده این همه بالا بالاها بپره. اما باز دارم می گم که تو مقصري... نه کشيش گناهی داره، نه خادم کلیسا، نه شازیک!

- ملوسکم، من اينجا نشسته ام کف دستم رو بومی کنم که بدونم تو کلیسا چی پیش می آد؟

- حرف مفت نزن... منظورم رو خيلي هم خوب می فهمي، اما به نفعت نیست... تو اگه همین امروز بخواي، نمی تونی عضو شورای محله بشی؟ اون‌هایی که شدن مگه کی بودن؟ انگشت کوچیکه‌ی تو هم نیستن... پولدارتین آدم محله ماییم، بعد این جوری ما رو سنگ رو بیخ می کنن...

زن گفت: «هم سه صدایی تو سرشون بخوره هم چهار صدایی! دهنم رو بازنکن». مارکارافندی فهمید ماجرا جدی است؛ روزنامه را کنار گذاشت. روی مبل نشست. سیگاری روشن کرد و گفت: «دیگه چی شده؟»

- هيچی نشده.

- عصبانی به نظر می آی.

- توجای من باش و عصبانی نشو بینم.

- عزیزم، بگوچی شده. تعریف کن بینم.

- دیگه پا توانون کلیسا نمی ذارم. به جای دعا کردن زیربارگناه می رم. مارکارافندی جواب نداد. فهمید که زن به خودی خود حرف را آغاز خواهد کرد و نباید با سؤال‌های جدید عصبانیت‌ش را بیشتر کند. همین‌طور هم شد، زن جوان حرفش را ادامه داد: «جا و بیجا به اون زن احترام بدارن، براش جا باز کنن، جا نشونش بدن، خادم کلیسا صندلی به دست دنبالش بده، اما من این ور ساعت‌ها سر پا بمونم... ولی اون‌ها مقصري نیستن، تو مقصري. شوهری مثل تو مقصري... اينجا بشين و بي توجه روزنامه بخون، بعد اونجا، تو کلیسا، زنت رو مسخره کن...»

- هنوز نمی فهمم چی شده!

- رفتم کلیسا، جای سوزن انداختن نبود... با هل دادن و تنه زدن و هزار و یک بدبهختی رفتم جلو... رو همه‌ی صندلی‌ها نشسته بودن، جای خالی نبود، پشت گروه آواز سر پا موندم.

- خب می رفتی اتاق مخصوص زن‌ها.

- نه پیسابت رختشوم نه پیززن خرفت که برم اتاق مخصوص زن‌ها... واسه عصبانی کردن من این حرف رو می زنی؟

- نه جانم، یه چیزی گفتم. تو حرفت رو ادامه بده.

و با عصبانیت کلاهش را برداشت و از اتاق بیرون رفت.

مارکارافندی بار دیگر روی مبل دراز کشید و شروع کرد به روزنامه خواندن. گاهی هم با دست چپ شکمش را نوازش می‌کرد.

مارکارافندی مردی بود چهل و پنج ساله، چاق و با سبیل‌های پرپشت.

بعد از تحصیلات ابتدایی، با ارثیه‌ی کمی که از پدر برایش مانده بود، وارد بازار کار شد. در محمودپاشامغازه‌ی کوچک پارچه‌فروشی باز کرد. به مرور کارش را گسترش داد و اعتماد جلب کرد، طوری که در مدت بیست سال در شغل خود تاجری موفق شد، یعنی زمانی که تازه سی و شش ساله بود.

آن زمان به فکر ازدواج افتاد، به خصوص که از هرسو پیشنهادهای خوبی می‌رسید. اعتقاد مارکارافندی این بود: "از خانواده‌ی خوبی باشد، زیبا باشد، جهیزیه هم نداشته باشد مهم نیست". و براساس همین اعتقاد، با دختر مغازه‌داری متوجه ازدواج کرد که به راستی زیبا بود و حدود بیست و یکی دو سال داشت.

پیوند خجسته‌ای بود، به خصوص در سال‌های نخست ازدواج. تاجر از داشتن همسری جوان و زیبا راضی بود. دختر هم راضی بود که شوهری تاجر و پولدار دارد. حاصل این پیوند دخترو پسری بودند که با شروع این داستان پسرنُه و دختر هفت سالش بود.

خانم ساتین زن مارکارافندی بود. در مدرسه‌ی محله درس خوانده بود و دانشِ متوسطی داشت. مادری مهریان و زنی خانه‌دار و باستعداد بود. این دو ویژگی برای همسرش کافی بود که آدم خوش قلبی بود و وارد جزئیات نمی‌شد. تنها ایراد ساتین جاه طلبی اش بود؛ این جاه طلبی به مرور و با افزایش ثروت مارکارافندی رشد می‌کرد.

فراموش نکنم بگویم که جاه طلبی خانم ساتین برای زنی ارمنی، ساده و معمولی بود: آراستن خود با زیورآلات، پوشیدن لباس‌های گران قیمت،

تو عید پاک و عید میلاد، موقع پول جمع کردن که می‌رسه، اول از همه در خونه‌ی ما رو می‌زنن... تقسیر تؤه که جایگاهت رو نمی‌دونی و واسه خودت احترام قائل نیستی و این جور پیش همه رسوا می‌شیم.

- ای بابا! توهم چقدر موضوع رو گنده می‌کنی.

- اتفاق کوچیکی افتاده؟ از خجالت رفتم زیرزمین و دراومدم... من، زن مارکارافندی ساسانیان، به خاطریه بی‌حیا مثل شازیک تو کلیسا سرزنش بشم؟ جلوه‌م؟ باید به اون بی‌سرو پا بهفهمونم من کی هستم.

- جانم، اون زن بیچاره چه گناهی داره؟

- حالا توهم هی از اون دفاع کن و بذار همه چی تموم بشه. عجب‌ها! می‌دونی اون چی کاره است؟ نذاره‌نم باز شه.

مارکارافندی که می‌خواست قضیه را با خیر و خوشی تمام کند گفت: «به قصد دفاع نگفتم ولی بدون، مقصیر خادم کلیساست که صندلی رو آورده و جلوپای تو گذاشته».

- پیش خادم‌های کلیسا هم برامون آبرو نموند.

- اون‌ها آدم‌های بی‌سود و نادونی‌ان، از اون‌ها توقع دیگه‌ای نباید داشت.

- اگه مرد دیگه‌ای جای تو بود، می‌دونست چی کار کنه... اما تو مرد نیستی، واسه تو زنست با معشوقه فرقی نداره.

- می‌خوای چی کار کنم؟

- هیچ کاری هم که نتونی، خادم رو که می‌تونی بیرون کنی!

- واسه همچین گناه کوچیکی کسی رو بیرون می‌کنن؟

- گناه کوچیک؟ دیگه باید چی کار می‌کرد؟ صندلی رو می‌کویید تو سرم که گناه بزرگی مرتکب می‌شد؟ با توحیر زدن و از تو کمک خواستن وقت تلف کردن... او ف...! اون قدر ناراحت شدم که سرم درد گرفت.